

Konsek
TRØNDELAG IKS Kontrollutvalgenes sekretariat

**Gjennomført
forvaltningsrevisjon
valgperioden
2015 - 2019**

Midtre Gauldal kommune

Innholdsfortegnelse

Offentlige anskaffelser – følges regelverket ?	3
Midtre Gauldal sykehjem	5
Sykefravær	8
Mobbing i grunnskolene	10

Offentlige anskaffelser – følges regelverket ?

Rapport avlagt: Januar 2015
Problemstilling: Følger kommunen regelverket for offentlige anskaffelser og blir inngåtte rammeavtaler etterlevd mht. avtalevilkår?

Følges regler om krav til konkurranse og kunngjøring?
Følges regler om tilbudsåpning og journalføring?
Følges regelverket ved inngåelse av rammeavtaler, og foretas det innkjøp i samsvar med rammeavtalene?
Har kommunen kontrollrutiner som sikrer at regelverket følges i anskaffelsesprosessen?

Rapportens konklusjon

Følges reglene om konkurranse og kunngjøring?

Flere anskaffelser i undersøkelsen har mangler knyttet til det å gjennomføre konkurranse samt det å dokumentere hvordan anskaffelsesprosessen utføres. Dette medfører flere avvik til kravene i anskaffelsesregelverket.

Følges regelverket om tilbudsåpning og journalføring?

Kommunens rutiner for mottak, registrering og tilbudsåpning er etter vår vurdering i henhold til gjeldende krav. Revisors kontroller har vist at relevante dokumenter i noen anskaffelser ikke er journalført og arkivert, og oppfylder dermed ikke krav til dette. Det er rutiner i kommunens arkivplan som gir generelle føringer på området. Kommunen bør foreta en helhetlig gjennomgang av praksis for journalføring og arkivering av anskaffelsesdokumentasjon, da undersøkelsen viser at det er utfordringer på området.

Følges regelverket ved inngåelse av rammeavtaler, og foretas det innkjøp i samsvar med rammeavtalene?

Undersøkelser viser at Sør-Trøndelag fylkeskommune har fulgt regelverket ved inngåelse av rammeavtalene. Dette gjør at kommunen lovlig kan benytte disse. Kommunens avtale med STFK forplikter kommunen til å bruke leverandører i rammeavtalene. Vår gjennomgang viser at for en del produkter er avtalelojaliteten god, mens den er mer varierende for andre.

Har kommunen kontrollrutiner som sikrer at regelverket følges i anskaffelsesprosessen?

Innkjøpsansvaret er delegert til enhetsledere, og økonomisjef koordinerer kommunens innkjøpsarbeid. Det er etablert rutiner i økonomireglementet samt etiske retningslinjer som er viktig i dette arbeidet. Revisor savner en tettere oppfølging av egne anskaffelser for å sikre at disse utføres i samsvar med gitte føringer. Dette gjelder spesielt for anskaffelser mellom kr 100 000 til 500 000 samt å følge opp avtalelojaliteten til fylkesavtalen.

Revisors anbefalinger:

- Sikre at kommunens anskaffelser utføres i samsvar med grunnleggende krav til konkurranse og dokumentasjon
- Etablere system for å følge opp avtalelojalitet til fylkesavtalen og sikre ansatte tilgang til disse i kommunens systemer

Politisk behandling

Kontrollutvalgets vedtak, sak 3/2015 :

Kontrollutvalget tar rapporten til orientering og legger den frem for kommunestyret med følgende innstilling:

1. Kommunestyret tar forvaltningsrevisjonsrapport "Offentlige anskaffelser – følges regelverket?" til orientering.
2. Kommunestyret ber rådmannen følge opp anbefalingene i rapportens pkt 8.1.
3. Kommunestyret ber rådmannen gi kontrollutvalget skriftlig tilbakemelding om hvordan anbefalingene er fulgt opp innen 15.08.2015.

Kommunestyrets vedtak, sak 24/2015:

1. Kommunestyret tar forvaltningsrevisjonsrapport "Offentlige anskaffelser – følges regelverket?" til orientering.
2. Kommunestyret ber rådmannen følge opp anbefalingene i rapportens pkt 8.1.
3. Kommunestyret ber rådmannen gi kontrollutvalget skriftlig tilbakemelding om hvordan anbefalingene er fulgt opp innen 15.08.2015.

Administrativ oppfølging

Kontrollutvalget behandlet rådmannens tilbakemelding på sitt møte 1. oktober 2015, utvalget tok rådmannens oppfølging av vedtak til orientering, men ønsket en ny skriftlig tilbakemelding fra rådmannen når enhetsledermøter var gjennomført, senest 31.01.2016.

Ny tilbakemelding fra rådmannen ble behandlet på utvalgets møte 12. mai 2016.

Kontrollutvalget anser kommunestyrets vedtak som fulgt opp.

Midtre Gauldal sykehjem

Rapport avlagt: Januar 2017

Problemstilling:

1. Er det tilstrekkelig medvirkning fra brukere og pårørende ved Midtre Gauldal sykehjem?
2. Hvilke mulige forklaringer ser kommunen selv på sykefraværet ved enheten, og hva gjør ledelsen for å forebygge og følge det opp?
3. Drives Midtre Gauldal sykehjem i tråd med regelverket på utvalgte områder?
  - Internkontroll
  - Avvikssystem
  - Dokumentasjon
  - Kompetanse
  - Legemiddelhåndtering

Rapportens konklusjon

Er det tilstrekkelig medvirkning fra brukere og pårørende ved Midtre Gauldal sykehjem?

Revisors konklusjon er at det ikke er tilstrekkelig medvirkning fra brukere og pårørende ved sykehjemmet. Både bruker- og pårørendemedvirkning er i alt for liten grad satt i system. Det er store sprik i ansattes syn på hva brukermidvirkning skal være, og vi ser med bekymring på enkelte holdninger knyttet til brukernes manglende rett til medbestemmelse.

Sykehjemmet har ikke rutiner for vurdering av samtykkekompetanse og bruk av tvang, og revisjonen er svært kritisk til deler av den praksisen de har avdekket. Revisor mener det er grunn til å fastslå at det foreligger ulovlig bruk av tvang i flere situasjoner, som sykehjemmet må rydde opp i.

Hva kan forklare sykefraværet ved enheten, og hva gjør ledelsen for å forebygge og følge det opp?

Revisors undersøkelser tyder på at sykefraværet skyldes en rekke ulike årsaker. Ledelsen bør sikre en mer systematisk tilnærming til forebyggingsarbeidet. Oppfølgingen av sykmeldte ser i hovedsak ut til å være i tråd med regelverk.

Drives Midtre Gauldal sykehjem i tråd med regelverket på utvalgte områder?

Midtre Gauldal sykehjem har til dels store avvik fra krav i regelverk. Det er svært alvorlig at sykehjemmet ikke har etablert et system for intern kontroll, og sykehjemmet mangler skriftlige rutiner på flere områder. Avvikssystemet fungerer etter revisors vurdering dårlig, og brukes ikke til å føre kontroll med områder der det er risiko for brudd på regelverk og rutiner.

Legemiddelhåndteringen ved sykehjemmet ser derimot ut til å skje i ordnede former, og i hovedsak i tråd med lov og regelverk.

Revisors anbefalinger

Revisor har ikke kommet med direkte anbefalinger i sin rapport, men det fremgår en del vurderinger i rapporten som kontrollutvalgets sekretariat synes er av en så viktig karakter at de bør følges opp av rådmannen.

Medvirkning fra brukere og pårørende:

Revisor mener at det har vært en alt for lite systematisk tilnærming til brukermidvirkningen. Det er en stor mangel at det ikke finnes felles rutiner eller retningslinjer for hvordan brukere skal gis medvirkning på sin hverdag.

Etter revisors vurdering må sykehjemmet jobbe for å skape en felles forståelse for hva brukermidvirkning skal være, og sikre at alle ansatte er innforstått med dette.

Samtykkekompetanse og bruk av tvang

Revisor er også svært kritisk til at det mangler felles rutiner for vurdering av samtykkekompetanse og bruk av tvang.

Revisor er kritisk til at det ser ut til å være en manglende bevissthet om grensene for bruk av tvang blant mange ansatte.

Det er stort behov for både å arbeide med rutiner og opplæring, og bevisstgjøring av ansatte om hva som er bruk av tvang.

Sykefravær

Det er bekymringsfullt at langtidssykefraværet ser ut til å øke mye.

Midtre Gauldal kommune er langt unna målet om et jobbnærvær på 95 %, og at det må jobbes godt for å nå det nye målet om sykefravær på mindre enn 10 %. Deler av ledelsen knytter høye fraværstall til en manglende *nærværskultur* blant de ansatte, mens de ansatte trekker fram arbeidsbelastningen som den viktigste årsaken. Revisors vurdering er at arbeidet med sykefravær i for liten grad har vært preget av en systematisk tilnærming, med klare mål å jobbe etter. Kunnskap om årsaker til sykefravær er en helt nødvendig forutsetning for å kunne sette i verk treffende forebyggingstiltak.

Intern kontroll

Det er en stor mangel at sykehjemmet ikke har noe system for intern kontroll. Etter revisors vurdering mangler et overordnet system som kan sikre at sykehjemmet drives i tråd med lover og regler.

Sykehjemmet har videre for lite rutiner og prosedyrebeskrivelser, og det er en mangel at de som finnes ikke er samlet og digitalisert, men kun finnes i permer rundt omkring på sykehjemmet. Revisor mener at sykehjemmets avvikssystem er for dårlig, og at det uansett ikke brukes godt nok. Det er grunn til å stille spørsmål om i hvilken grad avvikssystemet i hele tatt fungerer, slik at man per i dag kan bruke de registrerte avvikene til å føre kontroll med sykehjemmets drift

Kompetanse og kompetansehevingstiltak

Midtre Gauldal sykehjem har god dekning av formalkompetanse, blant annet med god sykepleierdekning. Sykehjemmet må vedlikeholde og bygge videre på kompetansen, det må jobbes for å sette kompetanseutviklingen mer i system.

Politisk behandling

Kontrollutvalgets vedtak, sak 02/2017:

Kontrollutvalget tar rapporten til orientering og legger den frem for kommunestyret med følgende innstilling:

1. Kommunestyret tar forvaltningsrevisjonsrapport vedr. Midtre Gauldal sykehjem til orientering.
2. Kommunestyret ber rådmannen om å:
  - Utarbeide felles rutiner for vurdering av samtykkekompetanse og bruk av tvang, samt sikre at alle ansatte gis tilstrekkelig opplæring og kompetanse i reglene om samtykkekompetanse og bruk av tvang.
  - Utarbeide felles rutiner eller retningslinjer for hvordan brukere skal gis medvirkning i sin hverdag.
  - Innføre et godt fungerende system for involvering av pårørende i spørsmål som gjelder tilbudet til brukerne.
  - Etablere et godt fungerende system for intern kontroll, med skriftlige rutiner på alle områder på sykehjemmet.
  - Etablere et godt fungerende avvikssystem, samt å gi ansatte en felles forståelse for hva som skal registreres som avvik.
  - Bruke avvikssystemet til å føre kontroll med områder der det er risiko for brudd på regelverk og rutiner.
  - Sette kompetanseutviklingen mer i system.
  - Kartlegge årsakene til sykefraværet på en systematisk måte, samt å sette i verk

treffende forebyggingstiltak.

3. Kommunestyret ber rådmannen gi kontrollutvalget skriftlig tilbakemelding om hvordan punktene er fulgt opp innen 30. august 2017.

Kommunestyrets vedtak, sak 33/2011:

1. Kommunestyret tar forvaltningsrevisjonsrapport vedr. Midtre Gauldal sykehjem til orientering.
2. Kommunestyret ber rådmannen om å:
  - Utarbeide felles rutiner for vurdering av samtykkekompetanse og bruk av tvang, samt sikre at alle ansatte gis tilstrekkelig opplæring og kompetanse i reglene om samtykkekompetanse og bruk av tvang.
  - Utarbeide felles rutiner eller retningslinjer for hvordan brukere skal gis medvirkning i sin hverdag.
  - Innføre et godt fungerende system for involvering av pårørende i spørsmål som gjelder tilbudet til brukerne.
  - Etablere et godt fungerende system for intern kontroll, med skriftlige rutiner på alle områder på sykehjemmet.
  - Etablere et godt fungerende avvikssystem, samt å gi ansatte en felles forståelse for hva som skal registreres som avvik.
  - Bruke avvikssystemet til å føre kontroll med områder der det er risiko for brudd på regelverk og rutiner.
  - Sette kompetanseutviklingen mer i system.
  - Kartlegge årsakene til sykefraværet på en systematisk måte, samt å sette i verk treffende forebyggingstiltak.
3. Kommunestyret ber rådmannen gi kontrollutvalget skriftlig tilbakemelding om hvordan punktene er fulgt opp innen 30. august 2017.

Administrativ oppfølging

Rådmannen sendte over en skriftlig tilbakemelding til kontrollutvalget 01.09.2017. I tillegg orienterte rådmannen på utvalgets møte 21.09.2017 i sak 24/17. Kontrollutvalget konkluderte med at mye arbeid er gjort og mye er satt i gang. Kontrollutvalget ønsket på bakgrunn av dette en statusorientering når endringer og tiltak hadde fått virket en stund.

Kontrollutvalget fikk en ny tilbakemelding fra rådmannen på sitt møte 07.03.2019 i sak 3/19. Utvalget var godt fornøyd med orienteringen som ble gitt.

Kontrollutvalget anser kommunestyrets vedtak som fulgt opp.

Sykefravær

Rapport avlagt: Mai 2017

Problemstilling: Arbeider Midtre Gauldal kommune tilfredsstillende med å forebygge sykefravær?
Herunder om:

- Forankring i organisasjonen og sikre tilpassede tiltak for forebygging
- Kontinuitet i forvaltning og tjenester
- Ivaretagelse av arbeidsmiljøbestemmelser for de som er tilstede

Arbeider Midtre Gauldal kommune tilfredsstillende med oppfølging av sykmeldte?

Herunder om:

a) Dialogen mellom ledelse, NAV, fastlege og den sykmeldte er i tråd med regelverket.

Rapportens konklusjon

Arbeider Midtre Gauldal kommune tilfredsstillende med å forebygge sykefravær?

I forhold til denne problemstillingen ser revisor at kommunen fører statistikk over sykefraværet.

Av statistikken fremkommer at kommunen ikke oppnår det mål kommunestyret har vedtatt for nærvær på 95%. Tendensen er til dels økende, samtidig som andel sykefravær varierer i betydelig grad mellom de enkelte rammeområder og for de enkelte enheter.

Revisor ser svakheter i arbeidet med å forankre sykefraværarbeidet i hele organisasjonen. Videre er det til dels store variasjoner i hvordan enhetene håndterer fravær, når tjenesteytelsen skal opprettholdes.

Arbeider Midtre Gauldal kommune tilfredsstillende med oppfølging av sykmeldte?

I forhold til oppfølgingen av den enkelte sykmeldte finner revisor at kommunen gjør et solid arbeid. Det fremkommer at man følger de lovpålagte rutiner om oppfølging og dialog med den sykmeldte.

Utfordringen ligger i samarbeidet mellom de ulike instanser som er involvert, særlig i forhold til fastlege. Det er utfordrende å sikre tilrettelegging av arbeidsoppgaver, ved gradert sykmelding.

Revisors anbefalinger

- Påse at kommunens praksis mht nærvær er kjent på enhetene gjennom systematisk arbeid
- Påse at de lokale AMG-gruppene drøfter problemstillinger knyttet til sykefravær i tråd med de krav som er stilt i rapporteringen
- Ta initiativ til en tettere dialog med fastlegene, med sikte på å utnytte restarbeidsevne
- Forsikre seg om at sykefravær ikke påvirker kontinuiteten i tjenestetilbudet.

Politisk behandling

Kontrollutvalgets vedtak, sak 17/2017:

Kontrollutvalget tar rapporten til orientering og legger den frem for kommunestyret med følgende innstilling:

1. Kommunestyret tar forvaltningsrevisjonsrapport vedr. sykefravær til orientering.
2. Kommunestyret ber rådmannen følge opp anbefalingene i rapportens pkt. 6.
3. Kommunestyret ber rådmannen gi kontrollutvalget skriftlig tilbakemelding om hvordan anbefalingene er fulgt opp innen 01.11.2017.

Kommunestyrets vedtak, sak 43/2017:

1. Kommunestyret tar forvaltningsrevisjonsrapport vedr. sykefravær til orientering.
2. Kommunestyret ber rådmannen følge opp anbefalingene i rapportens pkt. 6.

3. Kommunestyret ber rådmannen gi kontrollutvalget skriftlig tilbakemelding om hvordan anbefalingene er fulgt opp innen 01.11.2017.

Administrativ oppfølging

Rådmannen sendte over en skriftlig tilbakemelding til kontrollutvalget 10.11.2017, i tillegg orienterte rådmannen på utvalgets møte 22.11.2017 i sak 33/17.

Arbeidet med å følge opp revisors anbefalinger var satt i gang, men noe sto fortsatt igjen.

Kontrollutvalget ønsket på bakgrunn av dette en ny tilbakemelding litt frem i tid, utvalget fattet følgende vedtak:

1. Kontrollutvalget ønsker en ny tilbakemelding fra rådmannen innen 20.05.2018.
2. Kontrollutvalget viser til enhet for pleie og omsorg og deres samarbeid med fastlegene på Støren. Utvalget anbefaler rådmannen å se om det er mulighet å få til et slikt samarbeid i resten av organisasjonen.
3. Utvalget anbefaler rådmannen om å følge opp at det finnes kompetente vikarer man kan tilkalle ved sykefravær i skolen.

Rådmannen ga en ny orientering på utvalgets møte 07.06.2018 i sak 18/18.

Kontrollutvalget var godt fornøyd med orienteringen.

Kontrollutvalget anser kommunestyrets vedtak som fulgt opp.

Mobbing i grunnskolene

Rapport avlagt: Mai 2018

Problemstilling: Arbeides det aktivt og systematisk for å avdekke og håndtere mobbing i grunnskolene i Midtre Gauldal kommune?

I tillegg har revisor formulert følgende delproblemstillinger:

- Arbeides det aktivt og systematisk for å avdekke mobbing og andre krenkelser i grunnskolene i Midtre Gauldal?
- Arbeides det aktivt og systematisk for å følge opp skolemiljøsaker i grunnskolene i Midtre Gauldal?

Rapportens konklusjon

Det er revisors konklusjon at skolene i Midtre Gauldal arbeider aktivt og systematisk for å avdekke og følge opp skolemiljøsaker. Lovendringene som trådte i kraft 1.8.17 har medført stor aktivitet knyttet til revidering av eksisterende planer, rutiner og prosedyrer, og ikke minst stor involvering av ansatte i tematikken. Revisor registrerer at skolene diskuterer omfanget av dokumentasjon knyttet til de enkelte sakene. Det er derfor verdt å understreke at skolene i aktivitetsplanene må sørge for at nøkkelopplysninger knyttet til varsling, undersøkelser, tiltak og evalueringer blir nedtegnet, slik at fylkesmannen raskt kan få oversikt over hvordan saken er behandlet ved skolen.

Revisors anbefalinger

- Gjennomgå praksis for håndtering av varsel med enhetslederne ved skolene, og at det skal være lav terskel for å inngi og dokumentere et varsel.
- Gjennomgå praksis for utarbeidelse av aktivitetsplaner, for å sikre riktig og nødvendig dokumentasjon av saken.

Politisk behandling

Kontrollutvalgets vedtak, sak 19/2018:

Kontrollutvalget tar rapporten til orientering og legger den frem for kommunestyret med følgende innstilling:

1. Kommunestyret tar forvaltningsrevisjonsrapport mobbing i grunnskolene til orientering.
2. Kommunestyret ber rådmannen følge opp revisors anbefaling i rapportens pkt 4.2.
3. Kommunestyret ber rådmannen gi kontrollutvalget skriftlig tilbakemelding om hvordan anbefalingen er fulgt opp innen 01.11.2018.

Kommunestyrets vedtak, sak 50/2018:

1. Kommunestyret tar forvaltningsrevisjonsrapport mobbing i grunnskolene til orientering.
2. Kommunestyret ber rådmannen følge opp revisors anbefaling i rapportens pkt 4.2.
3. Kommunestyret ber rådmannen gi kontrollutvalget skriftlig tilbakemelding om hvordan anbefalingen er fulgt opp innen 01.11.2018
4. Kommunestyret ber rådmannen gjøre tiltak for bedring av ytringsklima.

Administrativ oppfølging

Rådmannen sendte over en skriftlig tilbakemelding til kontrollutvalget 31.10.2018, i tillegg orienterte rådmannen på utvalgets møte 29.11.2018 i sak 32/18.

Kontrollutvalget var godt fornøyd med både den skriftlige og den muntlige orienteringen.

Kontrollutvalget fattet følgende vedtak:

Kontrollutvalget ønsker fortsatt å ha forvaltningsrevisjonen til oppfølging og ber om en ny tilbakemelding på sitt siste møte før sommeren 2019 (juni).

Rådmannen ga en ny muntlig orientering på utvalgets møte 06.06.2019 i sak 18/19.

Kontrollutvalget anser kommunestyrets vedtak som fulgt opp.